

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Zuzany Šnejdrové, Ph.D., ve věci žalobce **HERAP, s.r.o.**, se sídlem Hutisko-Solanec 23, zastoupeného Mgr. Marcelem Labounkem, advokátem se sídlem Meziříčská 774, Rožnov pod Radhoštěm, proti žalovanému **Krajskému úřadu Zlínského kraje**, se sídlem Tř. Tomáše Bati 21, Zlín, za účasti osob na řízení zúčastněných: **I. F. M.**, bytem V. 100, O.-Z., **II. Ing. A. R.**, bytem K Z. 51, T., zastoupeného JUDr. Tomášem Štípkem, advokátem se sídlem Stodolní 15, Ostrava-Moravská Ostrava, **III. J. R.**, bytem P. K. 128E, H.-S., a **IV. A. J.**, bytem V. 125, O.-Z., o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 5.8.2013, č.j. KUZL-13092/2013, ve věci existence veřejně přístupné účelové cesty,

t a k t o :

I. Rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje ze dne 5.8.2013, č.j. KUZL-13092/2013 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 9.800 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Marcela Labounka, advokáta se sídlem Meziříčská 774, Rožnov pod Radhoštěm.

III. Osoby zúčastněné na řízení **nemají právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou podanou k soudu v zákonné lhůtě domáhal přezkoumání shora označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Obecního úřadu Hutisko-Solanec (dále jen „OÚ“) ze dne 26.11.2012, č.j. 26-XI-012-MK, který v působnosti silničního správního úřadu dle § 40 odst. 5 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPK“), na žádost Ing. A. R. (zde zúčastněná osoba II.) dle § 142 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.“) určil, že na pozemku parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm, v úseku od napojení na místní komunikaci 43c na parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm až po hranici pozemku parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm, existuje veřejně přístupná účelová komunikace.

Žalobce požadoval zrušení napadeného rozhodnutí. V žalobě namítal, že:

- a) žalovaný nenapravil závadný právní stav v podobě existence dvou meritorních rozhodnutí OÚ v téže věci s různými daty vydání a jednacími čísly, čímž je narušena právní jistota a předvídatelnost práva na straně žalobce;
- b) žalobci bylo upřeno právo na spravedlivý proces, neboť nemohl jednat před správními orgány ve své mateřtině. Žalobce prohlásil, že neovládá český jazyk a požádal o ustanovení tlumočníka, avšak nebylo mu vyhověno. Správní orgán ani žalobce o jeho právu jednat ve své mateřtině nepoučil;
- c) správní orgány určily, že na pozemcích žalobce se nachází veřejně přístupná účelová komunikace, avšak nezabývaly se tím, zda pozemek parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm je skutečně dopravní cestou, a zda je tento pozemek jako cesta obecně užíván;
- d) odůvodnění správních rozhodnutí postrádá popis veřejného zájmu na tom, aby pozemky žalobce byly veřejně přístupné;
- e) správními orgány obou stupňů nebylo zohledněno, že v řízení vedeném u Okresního soudu ve Vsetíně, pobočka Valašské Meziříčí byl mezi žalobcem a Ing. A. R. ve věci 13C 40/2004 schválen soudní smír, jehož obsahem bylo ujednání o právu Ing. R. a osob jemu blízkých užívat pozemek žalobce parc. č. X k příchodu k nemovitostem Ing. R., ačkoli byla tato skutečnost správním orgánům známa, a dále nezohlednily, že na pozemku parc. č. X vázne věcné břemeno, tudíž je zřejmé, že Ing. R. se snažil a snaží řešit svou situaci týkající se jeho nemovitostí pomocí soukromoprávních institutů, což veřejné užívání vylučuje. V soudním řízení Ing. R. existencí veřejné cesty v daném místě neargumentoval;
- f) výpovědi svědků, na jejichž základě dospěly správní orgány ke svým závěrům, považuje žalobce za nevěrohodné a související s nedobrymi sousedskými vztahy. Svědkyně A. C. uvedla, že se jedná o „cestu starou cca 400 let“, což však nebylo nijak objektivně potvrzeno, svědek J. C. uvedl, že po „komunikaci vždy jezdili všichni auty, motorkami a všichni ji užívali“, ačkoli zpevněnou cestu v podobě, kterou má v současné době, vybudoval teprve žalobce sám v roce 2003. Do té doby nebyla cesta v terénu znatelná a byla součástí louky, což je patrné i na fotografii z roku 1999. Bývalý vlastník sporného pozemku, R. P., uvedl, že komunikace na pozemku existovala již v době, kdy pozemek sami kupovali, avšak v kupní smlouvě ze dne 6.8.1997, na jejímž základě od manželů P. nabyli vlastnictví k předmětným pozemkům žalobce, nebyla o existenci cesty na pozemku parc. č. X žádná zmínka, a naopak manželé P. ujišťovali v době koupě žalobce, že pozemek není zatížen jakoukoli vadou (právem na užívání cesty, honebním právem). Verzi žalobce potvrdili svědci J. T. a F. J.;

g) žalobci nebyly žalovaným doručeny všechny tvrzené listiny.

Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby. Uvedl, že napadené rozhodnutí vychází ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti. K jednotlivým žalobním bodům uvedl, že:

- ad a) je pravdou, že ve věci existují dvě rozhodnutí správního orgánu I. stupně, a to ze dne 17.10.2012 a 26.11.2012, avšak jedná se o rozhodnutí zcela totožná, co do výroku i odůvodnění. Žalovanému bylo k přezkumu předloženo pouze druhé vydané rozhodnutí. Dle názoru žalovaného nepostupoval OÚ správně, avšak nejedná se o vadu, která by způsobovala nezákonnost napadeného rozhodnutí;
- ad b) k námitce neustanovení tlumočnicka se OÚ vyjádřil na str. 6 a 7 napadeného rozhodnutí. Žádosti jednatele žalobce o ustanovení tlumočnicka OÚ nevyhověl s odkazem na § 16 odst. 3 s.ř., podle něhož si v řízení o žádosti obstará účastník řízení tlumočnicka na své náklady sám. Dále OÚ uvedl, že jednatel žalobce námitku neznalosti jazyka v průběhu řízení, které bylo zahájeno již 12.8.2010, nevznnesl a v českém jazyce běžně komunikoval. OÚ nebyl ani povinen poučovat žalobce o právu jednat v mateřštině, neboť nezjistil, že by účastník řízení neovládal jazyk, v němž se řízení vede, naopak žalobce reagoval na výzvy OÚ v českém jazyce;
- ad c) OÚ řádně vyhodnotil znak obecného užívání, a to na základě výpovědí svědků R. P., J. C. a P. T., kteří shodně uvedli, že posuzovaná komunikace sloužila dříve široké veřejnosti bez omezení. Předchozí vlastník pozemku, R. P., věnoval předmětný pozemek k obecnému užívání jako cestu, přičemž se jedná o jedinou komunikační spojnici k nemovitostem účastníků řízení. O neexistenci cesty tedy nelze rozhodnout jen na základě tvrzení pozdějšího vlastníka pozemku;
- ad e) smlouvy o zřízení práva věcného břemene práva chůze a jízdy, výstavby plotu na hranici a právo zřízení, uložení a provozování inženýrských sítí a provádění oprav, údržby a úprav celého pozemku, byly uzavírány až v době ukončení dokazování v předmětném správním řízení, tudíž nelze z jejich existence dovozovat úmysl žalobce povolit užívání komunikace jen uzavřenému okruhu osob;
- ad f) v souladu se zásadou koncentrace řízení a principem neúplné apelace měl žalobce vznést námitku nevěrohodnosti svědků již v řízení před OÚ;

Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).

Soud před vypořádáním žalobních bodů považuje za nezbytné vytknout žalovanému pochybení při formulaci výroku napadeného rozhodnutí o odvolání. Účastníkem správního řízení byla společnost HERAP, s.r.o., která je jakožto právnická osoba nadána samostatnou právní osobností. Jednatel společnosti – Ing. H. R. - je toliko statutárním orgánem, tj. osobou oprávněnou jménem společnosti jednat. Výrok rozhodnutí žalovaného o odvolání tudíž nelze formulovat tak, že „se zamítá odvolání jednatele“, nýbrž výrok rozhodnutí musí respektovat skutečnost, že účastníkem řízení je sama společnost HERAP, s.r.o.

Ve vztahu k prvnímu žalobnímu bodu soud z obsahu správního spisu zjistil, že rozhodnutím ze dne 17.10.2012, č.j. 10-VIII-012-MK OÚ určil, že na pozemku parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm, v úseku od napojení na místní komunikaci 43c na parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm až po hranici pozemku parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm, existuje veřejně přístupná účelová komunikace. Dne 19.10.2012 bylo rozhodnutí doručeno zástupci žalobce. Současně dne 17.10.2012 vydal OÚ pod č.j. 17-X-012-MK „Oznámení o tiskové chybě a vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí“, které bylo zástupci žalobce doručeno dne 26.10.2012. Obsahem oznámení bylo sdělení, že v rozhodnutí ze dne 17.10.2012, č.j. 10-VIII-012-MK došlo k tiskové chybě, a proto OÚ účastníky vyzývá dle § 36 odst. 3 s.ř. k vyjádření se k podkladům rozhodnutí. Dne 31.10.2012 podal žalobce proti vydanému rozhodnutí ze dne 17.10.2012, č.j. 10-VIII-012-MK blanketní odvolání. Následně dne 26.11.2012 vydal OÚ pod č.j. 26-XI-012-MK rozhodnutí, jímž opětovně určil, že na pozemku parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm, v úseku od napojení na místní komunikaci 43c na parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm až po hranici pozemku parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm, existuje veřejně přístupná účelová komunikace. Nové rozhodnutí bylo doručeno zástupci žalobce dne 17.12.2012. Dne 20.12.2012 bylo OÚ doručeno podání žalobce, označené jako „odůvodnění odvolání“, v němž žalobce namítl, že rozhodnutí OÚ ze dne 26.11.2012, č.j. 26-XI-012-MK, považuje za zmatečné a nicotné, neboť OÚ rozhodl opakovaně v totožné věci. Dále byly odvolací námitky žalobce shodné s žalobními body.

Žalovaný ve výroku rozhodnutí ze dne 5.8.2013 uvedl, že „v souladu s ustanovením § 90 odst. 5 správního řádu se odvolání Ing. H. R., jednatele společnosti HERAP, s.r.o., Hutisko – Solanec 23, Hutisko – Solanec 756, zamítá a rozhodnutí správního orgánu ze dne 26.11.2012, č.j. 26-XI-012-MK se potvrzuje“. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že neshledal žádnou skutečnost, jež by byla důvodem nicotnosti rozhodnutí OÚ ze dne 26.11.2012 ve smyslu § 77 s.ř., neboť rozhodnutí bylo vydáno věcně příslušným orgánem a nejedná se o rozhodnutí vnitřně rozporné ani nepřezkoumatelné. Dále uvedl, že OÚ nepostupoval zcela v souladu s právními předpisy, neboť k opravě zřejmých nesprávností slouží institut opravného usnesení, popř. opravného rozhodnutí, týká-li se zjištěná nesprávnost výroku rozhodnutí, což však OÚ neučinil, ba ani nespecifikoval, o jakou tiskovou chybu se mělo jednat. Dle žalovaného se však nejedná o vadu, která by způsobovala nezákonnost napadeného rozhodnutí, neboť výrok i odůvodnění jsou u obou rozhodnutí OÚ totožné a žádnému z účastníků nebylo upřeno právo odvolat se proti vydanému rozhodnutí.

Krajský soud se ztotožňuje s názorem žalovaného, že rozhodnutí OÚ ze dne 26.11.2012 není rozhodnutím nicotným ve smyslu § 77 s.ř. S ostatními názory žalovaného se však krajský soud neztotožňuje. Je pravdou, že správní řád neobsahuje výslovnou úpravu, od jakého okamžiku je správní orgán vázán svým rozhodnutím. Příslušná úprava je však pravidelnou součástí procesních předpisů (srov. § 156 odst. 3 a § 170 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, nebo § 55 odst. 2 s.ř.s.). Podle těchto ustanovení je soud zásadně vázán svým rozhodnutím, jakmile je vyhláší; nedochází-li k vyhlášení, jakmile bylo doručeno, a není-li třeba doručovat, jakmile bylo vyhotoveno. Při posuzování postupu správního orgánu bylo proto třeba dle názoru soudu použít analogii práva, a tedy v daném případě aplikovat obecný právní princip, který vyplývá z výše uvedených ustanovení (ke shodnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24.2.2004, č.j. 6 Azs 50/2003-89).

Správní řád (opět shodně s procesními řády platnými pro soudní řízení, nebo i s daňovým řádem) pamatuje rovněž na situaci, kdy je v písemném vyhotovení rozhodnutí zjištěna účastníkem řízení, či správním orgánem samotným zřejmá nesprávnost. Pro uvedený případ, jak správně žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, poskytuje správní řád řešení v podobě vydání opravného usnesení, popř. rozhodnutí, týká-li se zjištěná nesprávnost výroku rozhodnutí (§ 70 s.ř.). Za zřejmou nesprávnost lze považovat drobná pochybení, jako chyby v součtech či překlapy, popř. tiskové chyby, jako je zjevně chybějící strana odůvodnění, kdy nenavazuje text odůvodnění rozhodnutí na dvou jeho po sobě jdoucích stranách. Nemůže se naopak jednat o věcnou změnu v odůvodnění, tj. změnu použité právní argumentace, či dokonce věcnou změnu výroku rozhodnutí. Obsahem opravného usnesení (rozhodnutí) musí být jednak identifikace zjištěné nesprávnosti, a dále její náprava. Musí být tedy zřejmé, jaká část textu opravovaného rozhodnutí je nahrazována, a jakým způsobem. Účastník řízení, který může být provedenou opravou přímo dotčen, má právo podat proti opravnému usnesení (rozhodnutí) odvolání. Tímto způsobem se s.ř. liší od „starého“ správního řádu, tj. zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), který umožňoval provádět opravy vydaného rozhodnutí neformálně a bez možnosti uplatnění opravných prostředků.

Dále správní řád umožňuje v § 87, avšak toliko po podání odvolání, aby správní orgán, který vydal odvoláním napadené rozhodnutí, toto zrušil nebo změnil, pokud tím plně vyhoví odvolání a jestliže tím nemůže být způsobena újma žádnému z účastníků, ledaže s tím všichni, kterých se to týká, vyslovili souhlas (tzv. autoremedura). I proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání.

Rozhodnutí o určení existence veřejně přístupné účelové komunikace (§ 142 s.ř.) není rozhodnutím, jež by bylo nutné vyhlášovat, přičemž v posuzované věci dle obsahu spisu k ústnímu vyhlášení rozhodnutí nedošlo, není však současně rozhodnutím, jež by nebylo nutné vyhotovit v písemné formě (§ 67 odst. 2 s.ř. a contrario). OÚ byl tedy vázán vydaným rozhodnutím od okamžiku, kdy bylo předmětné rozhodnutí oznámeno účastníkům řízení, tj. doručeno (§ 72 odst. 1 s.ř.). Jak bylo shora uvedeno, zástupci žalobce bylo rozhodnutí OÚ ze dne 17.10.2012 doručeno dne 26.10.2012.

Písemnost nazvaná „Oznámení o tiskové chybě a vyrozumění o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí“ č.j. 17-X-012-MK, vyhotovená OÚ dne 17.10.2012, neobsahuje formální ani materiální náležitosti opravného usnesení (rozhodnutí), neboť nespecifikuje „tiskovou chybu“, k níž mělo v písemném vyhotovení rozhodnutí ze dne 17.10.2012 dojít, neuvádí, jak je chyba napravena a nepoučuje účastníky řízení o možnosti podání odvolání. Citované oznámení OÚ toliko lakonicky konstatuje existenci „tiskové chyby“ v rozhodnutí a následně vyzývá účastníky k možnosti opětovně se vyjádřit k podkladům rozhodnutí dle § 36 odst. 3 s.ř. OÚ tedy dal předmětným oznámením zřetelně najevo, že téhož dne vydané a účastníkům rozeslané meritorní rozhodnutí nepovažuje za rozhodnutí, jímž by bylo předmětné řízení ukončeno.

Následně, po podání odvolání proti rozhodnutí ze dne 17.10.2012 žalobcem, vydal OÚ rozhodnutí v totožné věci opakovaně s jiným datem a číslem jednacím. Z výroku ani odůvodnění rozhodnutí ze dne 26.11.2012, č.j. 26-XI-012-MK se však nepodává, že by se jednalo o autoremedurní rozhodnutí dle § 87 s.ř.,

tj. zrušení či změnu rozhodnutí ze dne 17.10.2012, již by bylo plně vyhověno podanému odvolání žalobce.

OÚ tedy v posuzované věci právní úpravu nerespektoval a jsa vázán vydaným a účastníkům řízení doručeným rozhodnutím, vydal ve věci rozhodnutí nové, tudíž způsobil stav existence dvou rozhodnutí v téže věci. Žalovaný s ohledem na odvolací námitku žalobce, směřující vůči uvedenému stavu, sice označil postup OÚ za nesouladný se zákonem, avšak zdůraznil obsahovou totožnost obou rozhodnutí OÚ, z níž dovodil, že nesoulad postupu OÚ při odstraňování tiskové chyby neměl vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

Krajský soud se ztotožňuje se závěrem žalovaného, že nikoli každé procesní pochybení správního orgánu musí mít nutně vliv na zákonnost rozhodnutí. Porušení a nerespektování zásady vázanosti správního orgánu vydaným rozhodnutím však dle názoru soudu významným a z hlediska právního státu nepřijatelným způsobem zasahuje do právní jistoty účastníků řízení, tudíž existenci dvou (byť skutečně prakticky shodných) rozhodnutí v téže věci krajský soud považuje za vadu, jež na zákonnost rozhodnutí vliv měla.

V první řadě soud uvádí, že nelze předmětnou vadu bagatelizovat prohlášením o shodnosti obou vydaných rozhodnutí a účastníky řízení tak postavit před úkol provedení detailní komparace textů obou vydaných rozhodnutí a pídění se po neznámé „tiskové chybě“, obzvláště pak za situace, kdy jsou vydaná rozhodnutí obsáhlá – v daném případě 9 stran textu. Dále soud uvádí, že toliko konstatování žalovaného, že jsou obě rozhodnutí stejná, nemá žádný vliv na formální existenci rozhodnutí OÚ ze dne 17.10.2012, č.j. 10-VIII-012-MK a na skutečnost, že proti tomuto rozhodnutí bylo podáno blanketní odvolání, o němž dosud nebylo rozhodnuto. Naopak rozhodnuto bylo o odvolání proti rozhodnutí OÚ ze dne 26.11.2012, č.j. 26-XI-012-MK, tj. rozhodnutí, jehož vydáním byl zákon porušen. Žalovanému by tudíž nyní nezbylo, než v řízení o odvolání proti rozhodnutí OÚ ze dne 17.10.2012, č.j. 10-VIII-012-MK pokračovat a toto rozhodnutí pravděpodobně dle § 90 odst. 1 písm. a) s.ř. zrušit a řízení zastavit, ačkoli by nebylo možné konstatovat, že by toto rozhodnutí bylo vydáno v rozporu se zákonem, neboť vydání rozhodnutí ze dne 17.10.2012 žádná překážka nebránila. Nastalou svízelnou situací by tedy žalovaný „odklidil“ opět s argumentací, jež by neměla oporu v zákoně.

Současně nelze vyloučit, že by, např. při změně úřední osoby, žalovaný přezkoumal věcně rozhodnutí OÚ ze dne 17.10.2012, č.j. 10-VIII-012-MK a dospěl k diametrálně odlišnému závěru, než k jakému dospěl při přezkoumání rozhodnutí OÚ ze dne 26.11.2012, č.j. 26-XI-012-MK, byť soud připouští, že se jedná o teoretickou a nikoli příliš pravděpodobnou možnost.

Žalovaný měl proto dle závěru soudu po zjištění, že OÚ vydal v téže věci dvě rozhodnutí, zrušit rozhodnutí OÚ, které bylo vydáno v pořadí jako druhé, tj. rozhodnutí ze dne 26.11.2012, č.j. 26-XI-012-MK, a to s odůvodněním, že toto rozhodnutí bylo vydáno přes překážku vázanosti správního orgánu již vydaným rozhodnutím, tj. v rozporu se zákonem. Následně, popř. současně, mohl podrobit věcnému přezkumu rozhodnutí OÚ ze dne 17.10.2012, č.j. 10-VIII-012-MK, které bylo napadeno blanketním odvoláním, za jehož obsahové doplnění lze

bezpochyby označit písemnost žalobce doručenou OÚ dne 20.12.2012 a označenou jako „odůvodnění odvolání“.

Pokud žalovaný navrženým způsobem nepostupoval a ponechal stav existence dvou totožných rozhodnutí s odlišným datem a číselným označením v téže věci a zabýval se toliko přezkoumáním rozhodnutí později vydaného, zatížil dle krajského soudu své rozhodnutí vadou, jež měla vliv na zákonnost jeho rozhodnutí.

Krajský soud dále uvádí, že dle jeho názoru OÚ pochybil již tím, pokud na základě žádosti Ing. R., doručené OÚ dne 12.8.2010, vedl řízení o vydání deklaratorního rozhodnutí o přístupnosti účelové komunikace na pozemku parc.č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm. Obsahem žádosti Ing. R. o zahájení řízení je tvrzení Ing. R. o tom, že žalobce, jakožto vlastník pozemku parc. č. X, užívaného Ing. R. po dlouhá desetiletí jako přístupová a příjezdová cesta k jím spoluvlastněné nemovitosti, umístil na tomto pozemku v současné době dvě závory, jimiž brání příjezdu Ing. R. k jeho nemovitosti. Ing. R. v podání tvrdil, že na pozemku parc. č. X se nachází veřejně přístupná účelová komunikace, jejíž přístupnost žalobce svévolně omezil umístěním závor bez povolení silničního správního úřadu. Z ustanovení § 142 odst. 2 s.ř. vyplývá, že správní orgán nepostupuje dle § 142 odst. 1 s.ř., tj. nerozhodne o vzniku, trvání nebo zániku určitého právního vztahu, jestliže může otázku jeho vzniku, trvání nebo zániku řešit v rámci jiného správního řízení. Žádost Ing. R. měla být proto dle názoru soudu vyhodnocena jako podnět k zahájení řízení o odstranění pevné překážky z cesty dle § 29 ZPK, v jehož rámci by se silniční správní úřad zabýval, jakožto otázkou předběžnou, tím, zda cesta, na níž se mají dle tvrzení žadatele nacházet nezákonně umístěné překážky, je vůbec pozemní komunikací, a dále, zda se jedná o pozemní komunikaci veřejně přístupnou. Namísto toho vedl OÚ řízení o vydání deklaratorního rozhodnutí a v rozhodnutí uvedl, že *„pokud žadatel ve své žádosti ze dne 10.8.2010 a také v průběhu ústního jednání dne 5.10.2010 požadoval, aby správní orgán nařídil subjektu HERAP s.r.o. odstranění pevných překážek z posuzované komunikace, správní orgán sděluje, že pokud nabude právní moci toto rozhodnutí, kterým je deklarováno, že posuzovaná komunikace je veřejně přístupnou účelovou komunikací, správní orgán ihned zahájí správní řízení ve smyslu ustanovení § 29 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích, kdy vlastníkově pevných překážek nařídí, aby tyto překážky ve lhůtě odstranil.“* Zvolený postup byl však nesprávný a vedení řízení o určení existence veřejně přístupné účelové komunikace na základě podané žádosti bylo v rozporu s § 142 odst. 2 s.ř. Samostatně vedené řízení o určení existence veřejně přístupné účelové komunikace má své místo toliko tam, kde mezi vlastníky nemovitostí existují spory o přístupnost cesty, popřípadě dochází k bránění v přístupu k cestě (fyzicky, slovně atp.), nikoli však tam, kde dojde k umístění pevné překážky na pozemní komunikaci.

S ohledem na zjištěné zásadní procesní vady již nebylo účelné zabývat se důvodností žalobních bodů, jež směřovaly proti věcnému posouzení případu správními orgány.

Krajský soud však považuje za nezbytné zabývat se námitkou žalobce týkající se práva žalobce na jednání před správním orgánem ve své mateřštině, resp. právem na ustanovení tlumočníka.

Podle § 16 odst. 3 s.ř. každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka zapsaného v seznamu tlumočnicků,

kterého si obstará na své náklady. V řízení o žádosti si žadatel, který není občanem České republiky, obstará tlumočníka na své náklady sám, nestanoví-li zákon jinak.

Z citovaného zákonného ustanovení tedy jednoznačně vyplývá, že právní úprava práva na tlumočníka je vždy spojena s aktivitou účastníka řízení spočívající v tom, že si tlumočníka obstará sám a na své náklady. Gramatickým výkladem citovaného ustanovení tedy nelze dospět k závěru, že správní řád neupravuje právo na „ustanovení“ tlumočníka, nýbrž toliko právo na to, aby správní orgán respektoval a jednal s tlumočnickem, jehož si obstará účastník řízení z řad osob, zapsaných v seznamu tlumočnicků.

Krajský soud sice sdílí názory odborné literatury, jež považují citované ustanovení za problematické ve vztahu k řízení o správních deliktech, s poukazem na nutnost ústavně konformního výkladu podústavních norem, tj. zohlednění čl. 37 odst. 4 LZPS, podle kterého každý, kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka. Zejména však literatura ve vztahu ke správnímu trestání zdůrazňuje čl. 6 odst. 3 písm. e) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb., o Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění protokolů č. 3, 5 a 8), který stanoví, že každý, kdo je obviněn z trestného činu, má mimo jiné právo na bezplatnou pomoc tlumočníka, jestliže nerozumí jazyku používanému před soudem nebo tímto jazykem nemluví, neboť podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva jsou ustanovení úmluvy aplikovatelná i na řízení o správních sankcích před správními orgány (viz Jemelka, L., Pondělíčková, K., Bohadlo, D.: Správní řád. Komentář. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2013). Z uvedeného pohledu je nesení nákladů na tlumočníka účastníkem řízení o správním deliktu skutečně problematické.

V posuzované věci se však nejednalo o řízení o správním deliktu, nýbrž o řízení o podané žádosti. Bez ohledu na skutečnost, že podavatelem žádosti o vydání rozhodnutí nebyl žalobce, nýbrž Ing. A.R., neshledává soud důvod k tomu, aby pomocí shora uvedeného ústavně konformního výkladu konstituoval povinnost správního orgánu ustanovit žalobci, resp. jeho jednateli tlumočníka, ačkoli zákon správnímu orgánu takovou povinnost neukládá. Z obsahu správního spisu se nepodává, že by OÚ či žalovaný v průběhu řízení bránili žalobci v realizaci jeho práva jednat před správním orgánem ve své mateřštině. Druhý žalobní bod je tudíž nedůvodný.

Dále krajský soud považuje za potřebné osvětlit žalovanému, že poukaz na zásadu koncentrace a princip neúplné apelace v odvolacím řízení dle § 82 odst. 4 s.ř. je zákonným důvodem pro odmítnutí provedení důkazů, které účastník navrhne teprve v odvolání nebo v průběhu odvolacího řízení, ačkoli se jedná o důkazy, které účastník mohl uplatnit dříve. Za správné lze proto označit nevyhovění návrhu žalobce v rámci podaného odvolání na výslech svědků F. J. a J. T. Z důvodu existence zásady koncentrace a principu neúplné apelace však nelze účastníku upřít právo zpochybňovat věrohodnost svědků, či výpovědí svědků, na jejichž základě učinil správní orgán I. stupně závěr o skutkovém stavu. Účastník řízení se tímto způsobem vyjadřuje k hodnocení důkazů, které učinil správní orgán teprve ve vydaném rozhodnutí. Pokud tedy účastník řízení nevyužije svého práva účastnit se výslechu svědků a nezprostředkuje správnímu orgánu svůj pohled na relevanci skutečností, které svědci uvedli, nelze mu upřít právo vyjádřit se k hodnocení

výpovědi svědků prvostupňovým orgánem v rámci odvolacího řízení. Právu účastníka odpovídá procesní povinnost odvolacího orgánu se s odvolacími námitkami, jimiž účastník napadá věrohodnost svědků, vypořádat. To však žalovaný v napadeném rozhodnutí neučinil ve vztahu k odvolací námitce nevěrohodnosti výpovědi svědka J. C., který měl uvést, že na předmětném pozemku se již 300-400 let nachází pozemní komunikace, neboť dle názoru žalobce svědkovi zajisté není 300-400 let.

Konečně krajský soud uvádí, že skutkový stav popsany OÚ a žalovaným nelze považovat za zjištěný v míře, která by dostačovala k řádnému posouzení věci. OÚ se totiž zaměřil na zjišťování stavu a způsobu užívání předmětné komunikace v dávné minulosti, aniž by zjišťoval a popsal, jaký postoj zaujímal sám žalobce k užívání předmětného pozemku od okamžiku, kdy pozemek nabyt do svého vlastnictví, tj. od roku 1997, jakým způsobem probíhalo užívání předmětného pozemku od roku 1997, a také jakým způsobem realizovali od roku 1997 ostatní vlastníci sousedních pozemků, tj. Ing. R., K. K., F. M. a A. L. příjezd ke svým nemovitostem.

Závěrem krajský soud uvádí, že v řízení před správními orgány obou stupňů bylo jako s účastníkem řízení – vlastníkem sousedního pozemku parc. č. X v k.ú. Solanec pod Soláněm – jednáno s paní A. L., bytem V. 577, O. S ohledem na potíže při doručování písemností soudu však krajský soud zjistil z výpisu z katastru nemovitostí a výpisu z centrální evidence obyvatel, že paní A. L. zemřela dne 9.9.2012, tj. ještě před vydáním rozhodnutí OÚ. Vlastníkem pozemku se ke dni úmrtí zůstavitelky stala na základě usnesení Okresního soudu v Ostravě ze dne 5.11.2012, č.j. 99 D 2614/2012-43 paní A.J., bytem V. 2275/125, O.-Z., s níž by mělo být jednáno jako s účastníkem řízení.

Krajský soud proto shrnuje, že v řízení před správními orgány došlo k podstatným porušením ustanovení o řízení, která měla za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, proto soud dle § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s. rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Právními názory vyslovenými v tomto rozsudku jsou správní orgány v dalším řízení vázány (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. tak, že v řízení procesně úspěšný žalobce má právo vůči žalovanému na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce ve výši 9.800 Kč tvoří: 1) zaplacený soudní poplatek ve výši 3.000 Kč a 2) náklady za zastupování žalobce advokátem, stanovené dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AT“) jako odměna za zastupování ve výši 6.200,- Kč za 2 provedené úkony právní služby dle § 11 odst. 1 písm. a) a d) AT, tj. převzetí zastoupení a sepsání žaloby (odměna za 1 úkon právní služby ve výši 3.100 Kč byla stanovena dle § 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5 AT), a dále náhrada hotových výdajů za provedené úkony ve výši 600 Kč, tj. 2 x 300 Kč dle § 13 odst. 3 AT. Vzhledem k odlišné úpravě s.ř.s. a o.s.ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s.ř.s., § 159, § 160 odst. 1 o.s.ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení do 30 dnů od právní moci rozsudku. Místo plnění určil soud dle § 149 o.s.ř.

O náhradě nákladů řízení osob na řízení zúčastněných rozhodl soud dle § 60 odst. 5 s.ř.s., podle nějž má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu nákladů jen v souvislosti s plněním povinností uložených soudem. Soud však v řízení osobám na řízení zúčastněným žádné povinnosti neukládal. Tyto osoby toliko využily svého práva vyjádřit se k žalobě a účastnit se jednání soudu, za což jim však náhrada nákladů nepřísluší.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je **m o ž n o** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Ostravě dne 27. srpna 2015

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu